

Dreggefiske etter ørret i Mjøsa: Fangstrapportering 2020

**BEDRE BRUK AV FISKE-
RESSURSENE I REGULERTE
VASSDRAG I OPPLAND**

Som et ledd i overvåkingen av storørretbestandene i Mjøsa samles det årlig inn opplysninger om innsats og fangst fra dreggefiskere. Innsamlingen foretas av prosjektet «Bedre bruk av fiskeressursene i regulerte vassdrag i Oppland» hos Fylkesmannen i Innlandet, i samarbeid med Fylkesmannen i Oslo og Viken og Mjøsa Felles Fiskerforening. Her følger en oversikt over noen resultater fra 2020-sesongen.

En del fiskere og organisasjoner ble tilsendt fangstrapporteringskjema på papir i forkant av sesongen, slik praksis har vært tidligere år. Skjemaet var også tilgjengelig til nedlasting på Statsforvalterens nettsider (www.fylkesmannen.no/bedrebruk). I tillegg var det for tredje år på rad tatt i bruk et nettskjema gjennom tjenesten SurveyMonkey (<https://no.surveymonkey.com/>). Tre fiskere leverte fangstrapport på papirskjema, mens resten benyttet nettskjemaet.

Totalt rapporterte **26 fiskere** (inkl. 6 anonyme) inn **199 fisketurer** på til sammen **1018 timer**. Dette er en betydelig nedgang i oppslutningen om fangstrapporteringen, noe som øker usikkerheten i dataene fra fangstrapporteringen. Til sammenligning var det i 2019 75 fiskere som deltok i rapporteringen og de rapporterte en samlet fiskeinnsats på 3316 dreggetimer. Ved lav oppslutning om rapporteringen er det alltid en fare for at rapportørene ikke utgjør et representativt utvalg av fiskerne.

Av disse turene var det 115 fisketurer uten fangst. På de resterende 84 turene ble det fanget **249 ørret**. Det var registrert lengde på 222 ørret, og av disse var **141 lik eller større enn 50 cm**.

Fiskerne ble bedt om å oppgi følgende opplysninger for hver enkelt fisketur, uavhengig av om turen resulterte i fangst eller ikke:

- Dato for fisketur
- Antall timer fiske
- Antall fiskestenger benyttet
- Eventuelle andre merknader

Hvis det ble fanget ørret ble fiskerne bedt om å oppgi følgende opplysninger om hver enkelt fisk. Det var opplyst om at også ørret under minstemålet skulle registreres.

- Fangststed
- Lengde
- Vekt
- Villfisk eller settefisk (=klipt fettfinne)
- Avlivet eller gjenutsatt
- Eventuelt merkenummer
- Eventuelle andre merknader

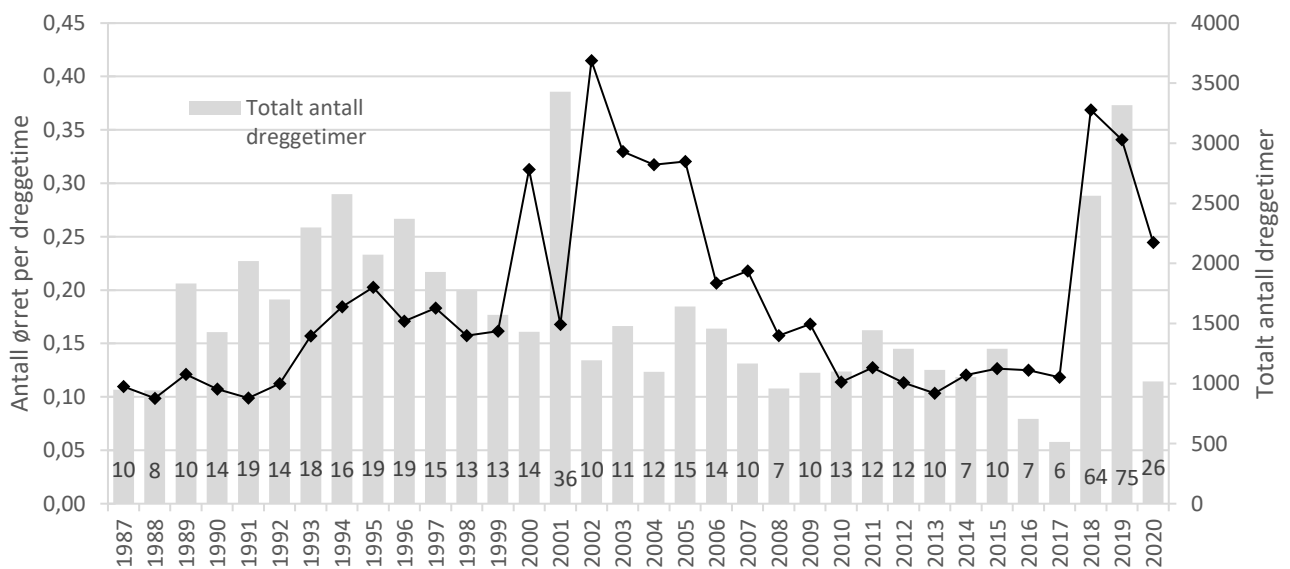
Ikke alle innrapporteringene er fullstendige, for eksempel er det oppgitt lengde på de fleste ørretene, men ikke alle har opplysninger om vekt. «N» angir hvor mange ørreter resultatet er basert på.

Fangst per innsats

Medregnet all fanget ørret havnet fangst per innsats i 2020 på **0,24 ørret per dreggetime**. Eller med andre ord, hver fisker måtte i snitt fiske 4,2 timer for å fange én ørret (Figur 1). Ser man kun på ørret over minstemålet blir fangst per innsats **0,32 ørret \geq 50 cm per dreggetime**. Måneden juni peker seg ut som den med størst fangst per innsats (

Tabell 1).

Figur 1: Utvikling i fangst per innsats i perioden 1987-2020. Søylen angir totalt antall registrerte dreggetimer, og tall inne i søylene angir antall rapportører. Data for perioden 1987-1994 er tidligere presentert i Taugbøl & Aas (1992) og Taugbøl (1995).

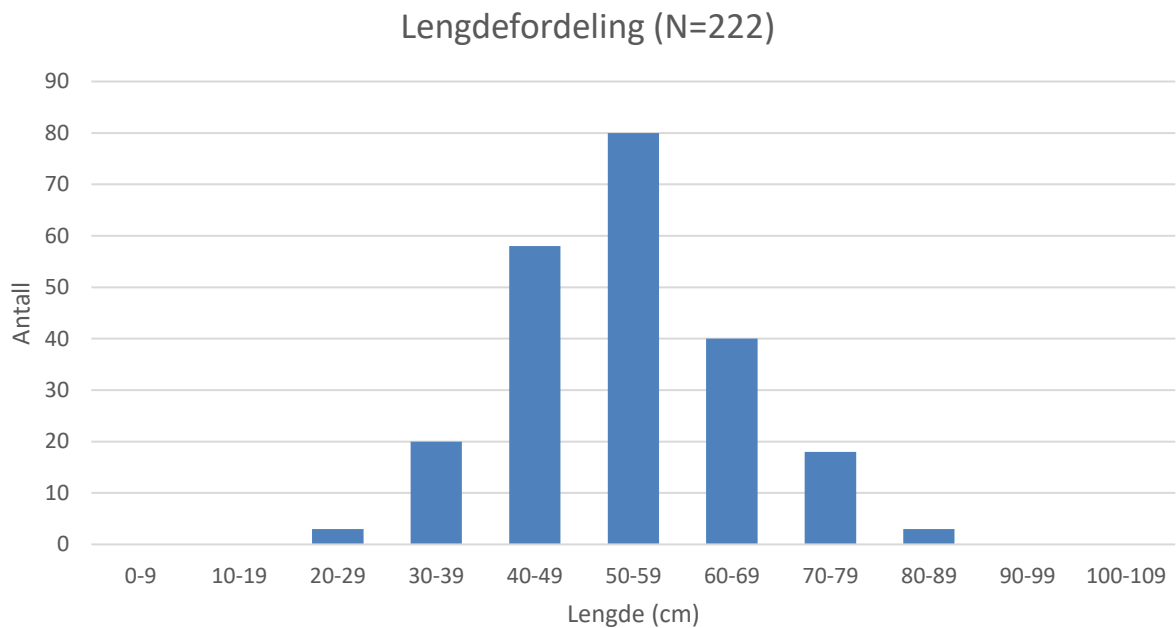
Tabell 1: Antall fangede ørret, antall dreggetimer og fangst per innsats (antall ørret per dreggetime) i 2020, fordelt på måneder.

MÅNED	ANTALL ØRRET	ANTALL DREGGETIMER	ANTALL ØRRET PER DREGGETIME
MAI	88	412	0,21
JUNI	83	151,5	0,55
JULI	13	101	0,13
AUGUST	23	118,5	0,19
SEPTEMBER			
OKTOBER	31	156	0,20
NOVEMBER	7	41	0,17
DESEMBER	4	38	0,11

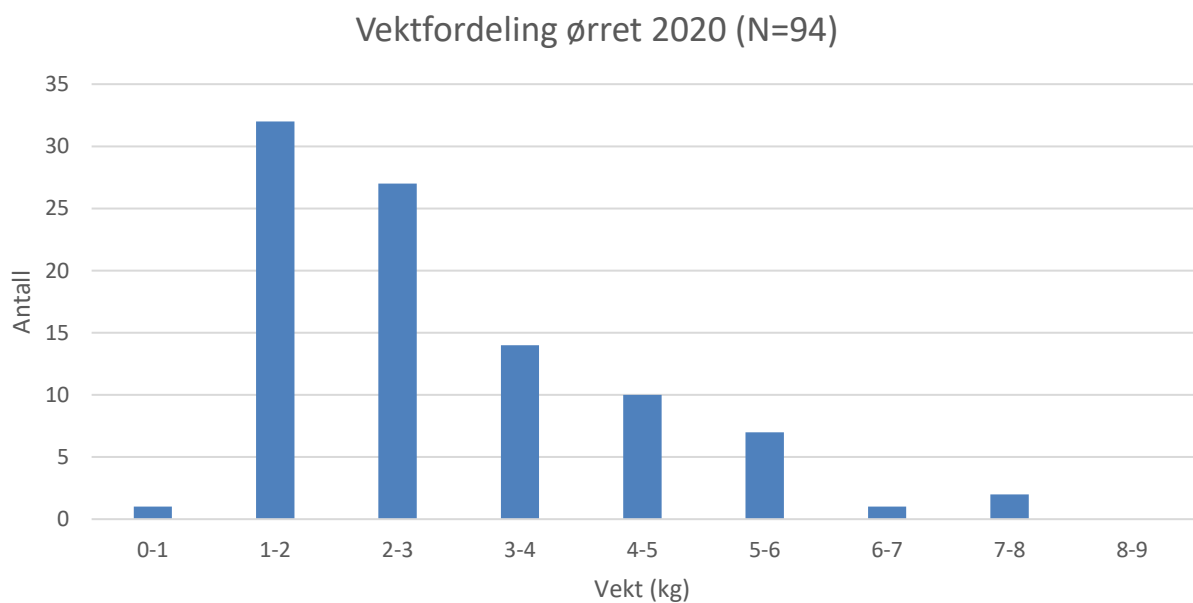

Lengde- og vektfordeling

Ørret i lengdeintervallet 40-59 cm dominerte blant de innrapporterte fiskene (Figur 2). Gjennomsnittlig lengde var 53 cm, og den lengste ørreten målte 85 cm. Ser man på vekt dominerer ørret mellom 1-3 kg (Figur 3). For de ørretene der vekt er oppgitt er gjennomsnittet 2,75 kg, og den tyngste ørreten veide 7,44 kg.

Figur 2: Lengdefordeling for ørret fanget i Mjøsa i 2020.

Figur 3: Vektfordeling for ørret fanget i Mjøsa i 2020.

K-faktor

Kondisjonsfaktoren (k-faktor) er et mål på lengde/vekt-forholdet – hvor «feit» fisken er. Hos ørret regnes ofte k-faktor større enn 1,0-1,05 som god, og større enn 1,15 som svært god. Blant innrapporterte ørreter med både lengde- og vektdata var gjennomsnittlig k-faktor 1,08 (N=70) (Tabell 2). For ørret over 50 cm (N=64) var gjennomsnittlig k-faktor 1,09, mens gjennomsnittlig k-faktor for ørret under 50 cm (N=6) var 1,05.

Tabell 2: Gjennomsnittlig k-faktor hos ulike lengdegrupper av ørret fanget i Mjøsa i 2020.

LENGDEGRUPPE (CM)	ANTALL	GJENNOMSNIITTLIG K-FAKTOR
30-39	1	1,07
40-49	5	1,05
50-59	30	1,05
60-69	16	1,13
70-79	15	1,15
80-89	2	0,97
90-99	1	0,96

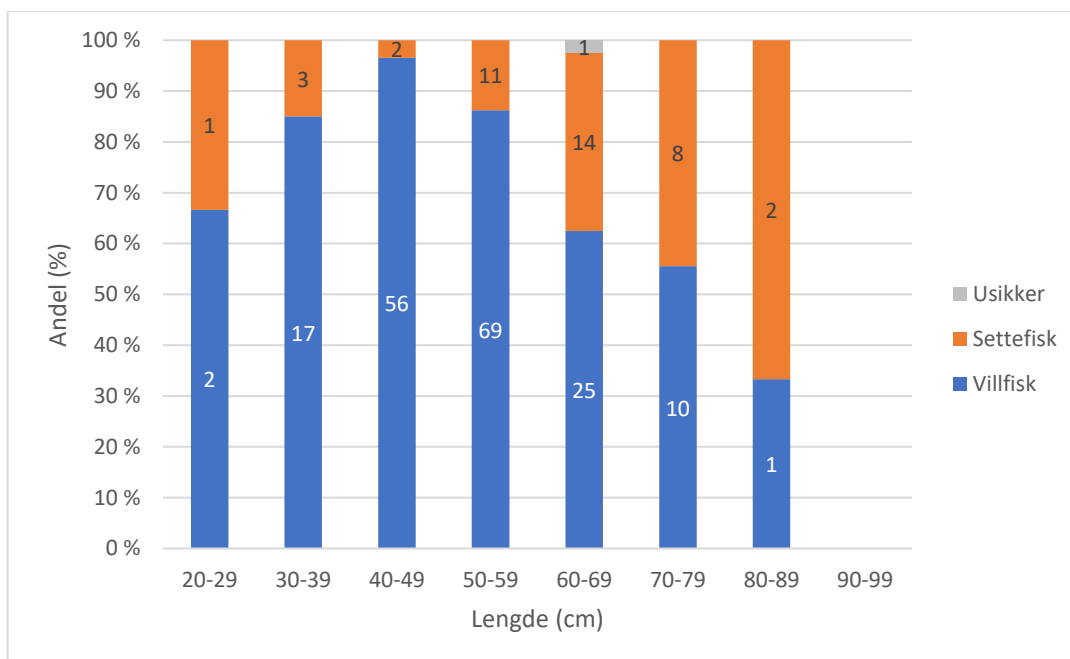

Settefiskandel

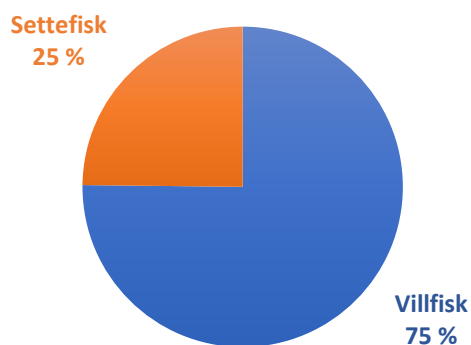
Andelen settefisk blant alle de innrapporterte ørretene var på 18 % (Figur 4). Andelen var noe høyere for stor fisk (Figur 5, Figur 6). Dette er ikke overraskende da det er større tilsig av vill ørret under 50 cm fra elvene rundt Mjøsa.

Figur 4: Total settefiskandel

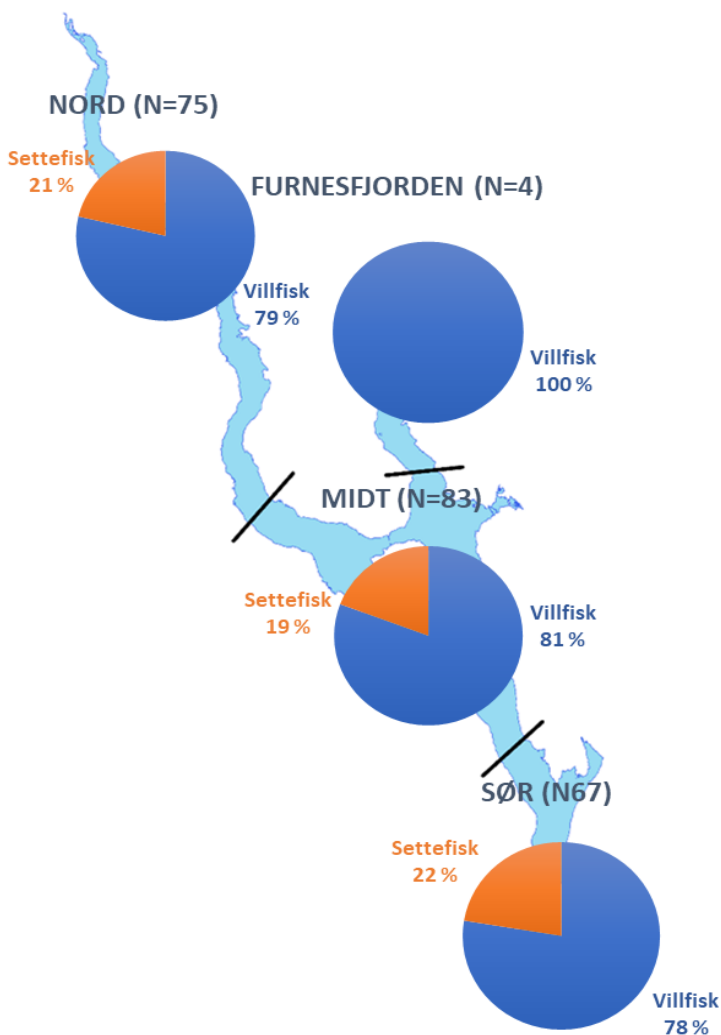

Figur 5: Fordeling villfisk/settefisk hos ulike lengdegrupper av ørret fanget i Mjøsa i 2020. Tall inne i søylene angir antall fisk.

Ørret under 50 cm (N=81)**Ørret lik eller over 50 cm (N=142)**

Figur 6: Fordeling villfisk/settefisk for ørret under og over 50 cm

For å se på eventuelle forskjeller i settefiskandel i ulike deler av Mjøsa er ørret, der fangststed er oppgitt, sortert til en av fire deler av Mjøsa: «Nord», «Midt», «Sør» og «Furnesfjorden» (Figur 7). Grensa mellom «Nord» og «Midt» er satt ved kommune-grensa mellom Gjøvik og Østre Toten. Grensa mellom «Midt» og «Sør» er satt ved kommunegrensa mellom Østre Toten og Eidsvoll. For «Furnesfjorden» er grensa satt mellom Snippsandodden og kalkbrenneriet, slik som i forskriften om fiske i Mjøsa.

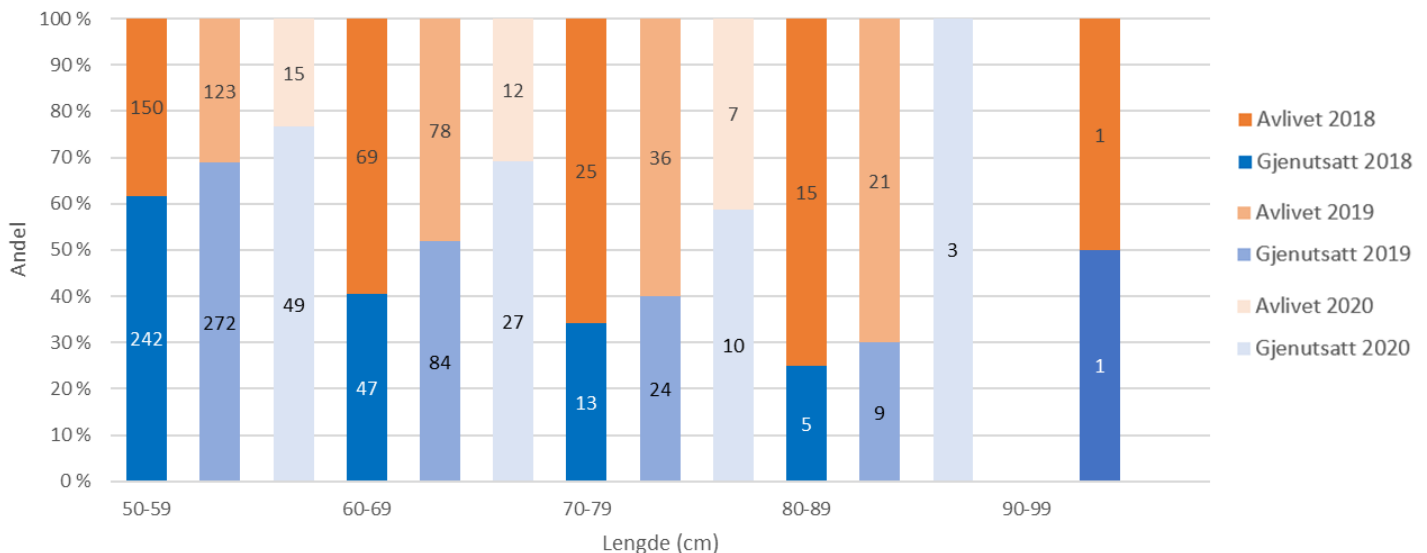

Figur 7: Fordeling villfisk/settefisk i ulike deler av Mjøsa i 2020.

Gjenutsetting

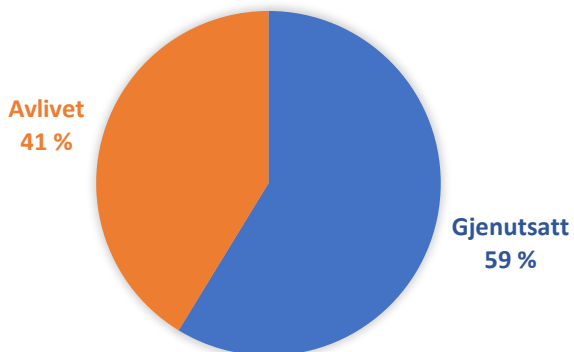
Minstemålet for ørret i Mjøsa er 50 cm, og all ørret av mindre lengde skal straks, levende eller død, settes ut igjen. For fisk over minstemålet ser vi tydelig at andelen som gjenutsettes avtar med økende fiskestørrelse. Det ser også ut til at den største andelen utsatt fisk var i størrelsesgruppen 50-59 cm både i 2018 og i 2019, mens det i 2020 i tillegg ble satt ut igjen en stor andel av ørreten i lengdegruppen 60-69 cm (Figur 8). Resultatene viser at andelen fisk som rapportørene gjenutsetter har økt for hvert år i perioden 2018 – 2020. Resultatene fra fangstregistreringene i Mjøsa i 2018, 2019 og 2020 gir et inntrykk av at fiskerne har et bevist forhold til villfisk og settefisk. Figur 9 viser tydelig at fiskerne oftere setter ut igjen villfisk over 50 cm enn settefisk over 50 cm. Dette er positivt for den ville bestanden av ørret i Mjøsa.

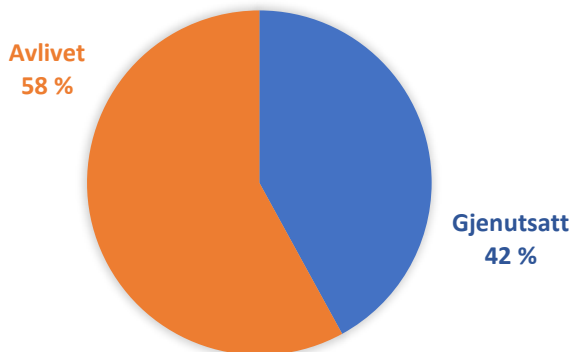
Figur 8: Fordeling avlivet/gjenutsatt i ulike lengdegrupper. Tall inne i søylene angir antall fisk. Lyseste farge viser resultatene fra fangstregistreringene i 2020, mellomfargene viser resultatene fra fangstregistreringene i 2019, mens mørk farge viser resultatet fra 2018.

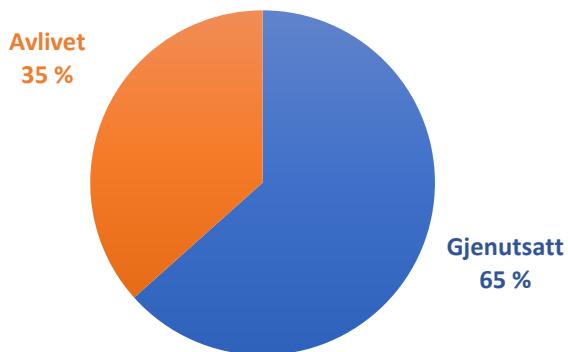
**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50 CM -
VILLFISK 2018 (N=361)**

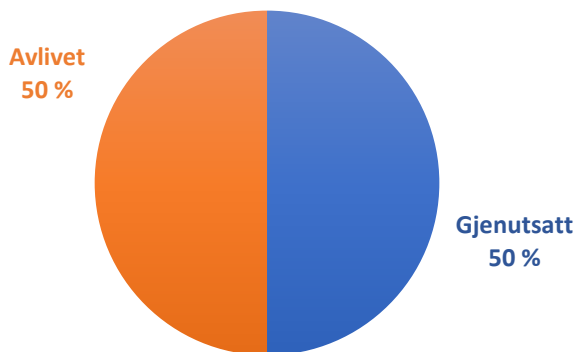
**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50 CM -
SETTEFISK 2018 (N=188)**

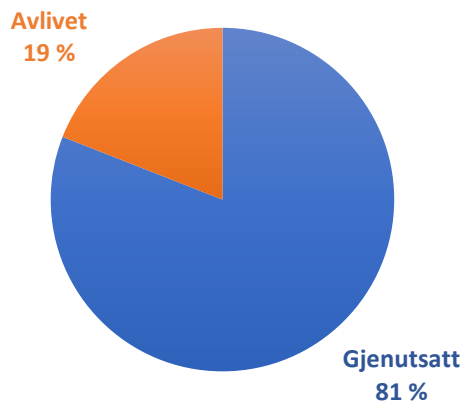
**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50 CM -
VILLFISK 2019 (N=437)**

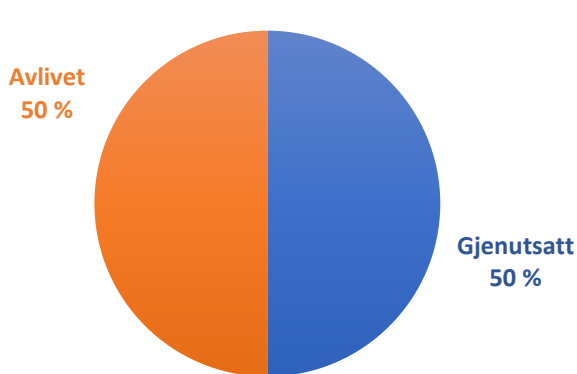
**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50 CM -
SETTEFISK 2019 (N=194)**

**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50
VILLFISK 2020 (N=105)**

**ØRRET LIK ELLER STØRRE ENN 50 CM
SETTEFISK 2020 (N=40)**

Figur 9: Fordeling avlivet/gjenutsatt blant henholdsvis villfisk og settefisk. Figuren viser fangstresultatene fra 2018, 2019 og 2020.

Referanser

Taugbøl, T. 1995. Operasjon Mjøsørret – sluttrapport. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernnavdelingen. Rapport 9/1995.

Taugbøl, T. og P. Aass 1992. Ørretfisket i Mjøsa: Fangstrapportering 1977-1991. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernnavdelingen. Rapport 11/1992.

